

Αθανασία και Ανάσταση των Ψυχών

Ορθοδοξία / Θεολογία

Δημήτριος Λυκούδης, Θεολόγος - Φιλολόγος, ΜΑ. Χρ. Αγωγής και Ποιμαντικής

Η αθανασία της ψυχής αποτελεί βασική θρησκευτική δοξασία με βαρύνουσα δογματική και εσχατολογική αναγωγή. Η πίστη δηλαδή, ότι η ζωή συνεχίζεται μετά το θάνατο είναι κοινή - στο βασικό πυρήνα της - σε πολλά θρησκευόμενα, ανάλογα βέβαια με τις κατά τόπους πολιτιστικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες [1]. Στην παρούσα φάση, το ενδιαφέρον μας εστιάζεται στην Ορθόδοξη χριστιανική διδασκαλία της Ανατολικής Εκκλησίας και στην ποικιλία των θέσεων και αληθειών που υιοθετούν οι Πατέρες της Εκκλησίας, που κυμαίνονται και διανθίζουν τόσο την αλληλοσυμπλήρωση και "ιδιοθεσία" των όρων "αθανασία - ανάσταση" όσο και τη συγκαταβατική παραλληλία μεταξύ τους [2].

Αμέσως μετά την πτώση των πρωτοπλάστων, ο Πανάγαθος Θεός υποσχέθηκε τη λύτρωση τους από τον διάβολο και κατ' επέκταση από τον θάνατο [3]. Πριν την Ανάσταση του Θεανθρώπου, ο θάνατος ήταν φοβερός για τον άνθρωπο. Μετά την Ανάσταση, γίνεται ο άνθρωπος φοβερός για τον θάνατο. «Μέχρι της Αναστάσεως του Θεανθρώπου Χριστού, ο θάνατος ήτο η Δευτέρα φύσις του ανθρώπου. Η πρώτη ήτο η ζωή και ο θάνατος η Δευτέρα. Ο άνθρωπος είχε συνηθίσει τον θάνατον ως κάτι το φυσικόν. Αλλά μετά την Ανάστασίν Του, ο Κύριος ήλλαξε τα πάντα. Η αθανασία έγινε η Δευτέρα φύσις του ανθρώπου, έγινε κάτι το φυσικόν εις τον άνθρωπον και το αφύσικον κατέστη ο θάνατος»[4].

Διατρανώνουμε με παρρησία τον λόγο του Αποστόλου Παύλου: «Ει δε Χριστός ουκ εγήγερται, κενόν άρα το κήρυγμα ημών, κενή δε και η πίστις ημών»[5]. Άλλωστε, «πώς θα συνεχίσουμε να είμαστε Χριστιανοί, αν πιστεύουμε ότι ο Χριστιανισμός έχει θεμελιωθεί πάνω σε μια πλάνη;»[6]. Ως ορθόδοξοι, πιστεύουμε ότι υπήρξε αληθινή ανάσταση "εκ των νεκρών" [7], με την έννοια ότι το ανθρώπινο σώμα του Χριστού ξαναενώθηκε με την ανθρώπινη ψυχή του και ότι ο τάφος βρέθηκε αδειανός. Επομένως, κάθε πιστός αντιμετωπίζει τον θάνατο με θάρρος, πίστη και ελπίδα ισόποση του μέρους και του ποσού που ο ίδιος, δια της συμμετοχής του στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας, προσέρχεται σε κοινωνία με τον Κύριο της Δόξης Ιησού Χριστό. Ο ίδιος ο Κύριος μας, αποδεκάτισε τον Άδη, συνέτριψε και απόπλισε τον θάνατο και δώρησε στη συμπαντική κοινότητα τη νέα οδό της Αναστάσεως. «Η Ανάσταση του Χριστού και η ανάσταση μας μέσα σ' Αυτόν μαζί Του, μέσα στο σώμα της Εκκλησίας Του, είναι η μοναδική και χρονική και

υπερχρονική διάβαση – το Πάσχα της του κόσμου θαλάσσης – και αιώνιο τέλος και σκοπός και πλήρωμα της ανθρώπινης ζωής και υπάρξεως. Γι' αυτό, η πίστις μας, η Ορθόδοξη Πίστις, είναι πίστις στην Ανάσταση και όχι πίστις σε κάποια πρόοδο χωρίς Χριστό»[8].

Εδραιωμένος και ζωοποιημένος λοιπόν ο πιστός, πλημμυρισμένος από το Αναστάσιμο φως του Ζωοδότου Χριστού, αντιμετωπίζει το μυστήριο του θανάτου με συγκρατημένα και πειθαρχημένα απέναντι στο φόβο και στην απαισιοδοξία συναισθήματα. «Γνωρίζουν τον Χριστόν μόνον εκείνοι των οποίων η εσωτερική ζωή είναι όμοια προς την επίγειον Αυτού Ζωήν»[9]. Και συμπληρώνει ο γέροντας Σωφρόνιος Σαχάρωφ: «Η ζωή του Θεού υποστασιούται εν τω ανθρώπω δια του αυτού τρόπου, δι' ου σαρκωθείς ο Θεός ενυποστασίασε – προσέλαβεν εν τη υποστάσει Αυτού – την κτισθείσαν υπ' Αυτού μορφήν της υπάρξεως ημών. Εν τω μέλλοντι αιώνι, η ενότης του Θεού μετά του ανθρώπου θα καταστή πλήρης εν παντί τω περιεχομένω του είναι Αυτού, εκτός, εννοείται, της ταυτότητος κατά την Ουσίαν»[10]. Αυτή την ενότητα προσδοκά κάθε πιστός στην αιωνιότητα και διατυμπανίζει χαρμόсуна και γηθόсуна μετά του Ιερού Χρυσοστόμου: «Μηδείς φοβείσθω θάνατον. Ηλευθέρωσε γαρ ημάς ο του Σωτήρος Θάνατος. Ανέστη Χριστός και πεπτώκασι δαίμονες. Ανέστη Χριστός και χαίρουσιν άγγελοι»[11].

Ο μακαριστός χαρισματικός γέροντας π. Ιουστίνος Πόποβιτς καταθέτει χαρακτηριστικά: «Εις τέσσαρας μόνον λέξεις συγκεφαλαιούνται και τα τέσσαρα Ευαγγέλια του Χριστού: Χριστός Ανέστη! Αληθώς Ανέστη!...Εις εκάστην εξ αυτών ευρίσκεται από έναν Ευαγγέλιον, και εις τα τέσσαρα Ευαγγέλια ευρίσκεται όλον το νόημα όλων των κόσμων του Θεού, των ορατών και αοράτων»[12].

Παραπομπές:

1. Μπέγζου Μάριου, Ψυχολογία της Θρησκείας, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996, σελ. 94-99, βλ. σχ., Μαρκάκη Γιούλια, Τα αρχαία Μυστήρια και η Αθανασία της ψυχής, (Αιγυπτιακά, Ιουδαϊκά, Μινωϊκά, Ορφικά, Ελευσίνια), Αθήνα 1981.
2. Μπέγζου Μ., Ψυχολογία της Θρησκείας, σελ. 99.
3. Γεν. γ' 15.
4. Πόποβιτς Ιουστίνου, (Αρχιμανδρίτου), Άνθρωπος και Θεάνθρωπος, εκδ. Αστήρ, Αθήνα 1970, σελ. 40-41.
5. Α' Κορ. 15,14.
6. Ware Καλλίστου, (Επισκόπου Διοκλείας), Ο Ορθόδοξος δρόμος, Επτάλοφος,

Αθήνα 1984, σελ. 99.

7. Για την αναίρεση των αμφισβητήσεων περί της Αναστάσεως του Ιησού Χριστού βλ. σχ., Στύλιου Ευθυμίου, (Επισκόπου Αχελώου), Αθώος, εκδ. Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 1988.

8. Γιέφτιτς Αθανασίου,(πρ.Επισκόπου Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης), Χριστός, η Χώρα των Ζώντων, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2007, σελ. 82-83.

9. Σωφρονίου Σαχάρωφ, (Αρχιμανδρίτου), Οψόμεθα τον Θεόν καθώς εστί, εκδ. Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ Αγγλίας 1992, σελ. 190.

10. Αυτόθι, σελ. 190.

11. Αγίου Ιωάννου Χρυσοστόμου, Λόγος Κατηχητικός στην Ανάσταση του Ιησού Χριστού

12. Πόποβιτς Ι., Άνθρωπος και Θεάνθρωπος, σελ. 45.

<http://bit.ly/15ALfTN>